

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าในงานวิจัยการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสารหนังสือ และงานวิจัยตามลำดับดังนี้

1. นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 1.1 ความหมายนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 1.2 ประวัติทางการศึกษาของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 1.3 การคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 1.4 เครื่องมือที่ใช้คัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 1.5 วิธีสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 1.6 การแก้ไขปัญหานักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
2. ปัญหาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 - 2.1 ปัญหาด้านนักเรียน
 - 2.2 ปัญหาด้านการเรียนการสอน
 - 2.3 ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
 - 2.4 ปัญหาด้านสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก
3. การเรียนร่วม
 - 3.1 ความหมายของการเรียนร่วม
 - 3.2 รูปแบบการเรียนร่วม
 - 3.3 การจัดเตรียมเพื่อการเรียนร่วม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

1. ความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีผู้ให้ความหมายของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2538 : 115) กล่าวว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยา ทำให้เด็กมีปัญหาในการใช้ภาษา ทั้งในการฟัง การอ่าน การพูด การเขียน และการสะกดคำ หรือมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 12) ระบุว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (Learning Disabilities) หรือ LD เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งเรื่อง ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษา การฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ปัญหาดังกล่าว มิได้มีสาเหตุมาจากความบกพร่องทางร่างกาย และการเคลื่อนไหว สายตา การได้ยิน ระดับสติปัญญา อารมณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก

เบญจพร ปัญญาขง (2543 : 4) กล่าวว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีปัญหาในการเขียน การอ่าน การสะกดคำและการคำนวณ เกิดจากการทำงานผิดปกติของสมอง

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดหนองบัวลำภู (2547 : 6) ระบุว่าความบกพร่องด้านการเรียนรู้ เป็นความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงออกมาในรูปแบบของปัญหา การอ่าน การเขียน การสะกดคำ การคำนวณและเหตุผลเชิงคณิตศาสตร์ เกิดจากการทำงานที่ผิดปกติของสมองทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็น โดยพิจารณาจากผลการเรียนเปรียบเทียบกับระดับเชาว์ปัญญา

ศรียา นิยมธรรม (2548 : 31) กล่าวว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง การที่เด็กมีปัญหาทางการอ่าน เขียน สะกดคำ หรือการเรียนเลขคณิต

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ และการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ซึ่งเกิดจากความผิดปกติทางสมอง ทำให้การเรียนรู้ช้ากว่าเด็กปกติ ที่มีลักษณะหลากหลาย และปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการรับรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร มิได้เกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย

2. ประวัติทางการศึกษาของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เบอร์ลิน

(Berlin 1969 ; อ้างในสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2541 : 5) กล่าวถึงปัญหาที่เกิดจากความไม่สามารถในการเรียนรู้ และได้บัญญัติศัพท์คำว่า Dyslexia ซึ่งมาจากภาษากรีก หมายถึง การอ่านหนังสือลำบากทั้งๆที่มีสติปัญญาพอสมควรหรืออาจจะมีสติปัญญาดี อันตรายอันเกิดจากสมองก่อให้เกิดการไร้ความสามารถ ในด้านการรับรู้ ภาษา การประสานงานของกล้ามเนื้อ เมื่อสมองบุบสลายแม้ในบางส่วนย่อมกระทบกระเทือนความสามารถในการเรียนของเด็ก ทำให้มีปัญหาด้านการอ่าน การเขียน การสะกดคำ ความจำ ความเข้าใจ และการรับรู้ด้านกลไกการเคลื่อนไหว ดังนั้นการที่สมองถูกทำลายในบางส่วนจะเป็นต้นเหตุให้บุคคลมีปัญหาด้านการเรียนรู้ จึงบัญญัติศัพท์ในวงการศึกษาพิเศษว่าเด็กกลุ่มนี้เป็นเด็กสมองขาดเจ็บ

ต่อมาได้มีผลงานวิจัยจำนวนมากพบว่า เด็กหลายคนที่สมองถูกทำลายมิได้แสดงว่ามีปัญหาในการเรียนรู้ ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับสมองขาดเจ็บจึงไม่นิยมเรียก แต่จะใช้คำว่าสมองทำหน้าที่ไม่ได้เล็กน้อย ซึ่งหมายถึงเด็กที่มีสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่ไม่สามารถเรียนรู้ในบางเรื่องได้ และต่อมาได้มีผู้ที่คิดจะแก้ปัญหาคือด้วยการให้ครูจัด โปรแกรมการสอนซ่อมเสริม เพื่อช่วยเหลือเด็กเหล่านี้โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญในเรื่องการทำหน้าที่ของสมอง ดังนั้น จึงมีการกำหนดคำว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งเป็นคำกลาง ๆ ไม่นั้นสภาพตัวเด็กมากนัก

3. การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 31) ระบุว่า ในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ครูอาจใช้แนวทางต่อไปนี้ในการคัดแยกเด็ก พิจารณาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับระดับสติปัญญาของเด็กคนเดียวกัน คือเด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน การเขียน การสะกดคำ หรือการคิดคำนวณต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริง เช่น เด็กที่มี IQ 120 แต่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมต่ำ หรือวิชาใดวิชาหนึ่งต่ำ คำนึงถึงความสามารถเฉพาะทาง สังเกตจากเด็กที่มีสติปัญญาปกติหรือสูงกว่าปกติ แต่มีปัญหาในการเรียน ซึ่งเด็กจะมีความบกพร่องในการรับรู้หรือการทำงานของสมองเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำกับข้อมูล เช่น เด็กที่ผิดปกติด้านการเขียนเขียนกลับอักษรหน้าและหลัง เช่น บก เป็น กบ เป็นต้น คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สังเกตจากความแตกต่างของเด็กกับเพื่อนว่า สิ่งใดที่เพื่อนทุกคนทำได้ แต่เด็กคนนั้นยังทำไม่ได้ มีความยุ่งยาก สับสนเกี่ยวกับเรื่องวัน เช่น วันนี้ พรุ่งนี้ แต่ไม่รู้ว่ามีเมื่อไร สับสนเกี่ยวกับเรื่องเวลา เช่น นัค 09.00 น. ตอนเช้า มา 09.00 น. ตอนกลางคืน จุดตัดของ

ผลสัมฤทธิ์ต่ำ พิจารณาจากการกำหนดค่าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ถ้าเด็กคนใด ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ระบุกำหนด เด็กคนนั้นจะเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

4. เครื่องมือที่ใช้คัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2544 :

31) กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้ในการคัดแยกเบื้องต้น เพื่อค้นหาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีหลายชนิด แต่เครื่องมือที่เป็นมาตรฐานของไทย มีดังนี้ คือ

4.1 แบบคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เครื่องมือนี้คัดแปลงจากเครื่องมือ

Mc.Carthy Screening Test ใช้กับเด็กอายุ 4 – 6 ปี ใช้ทดสอบเป็นรายบุคคล เวลาประมาณ 25 นาที มีเนื้อหา 6 ด้าน ดังนี้

4.1.1 ทิศทางซ้าย – ขวา

4.1.2 การจำคำพูด เป็นการทดสอบว่าเด็กจำคำพูดที่ได้ยินหรือไม่ หากจำได้ ให้ออกเสียงตามผู้ทดสอบ เช่น บ้าน โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

4.1.3 การวาดรูปทรง เป็นการลากเส้นรูปทรงทางเรขาคณิตโดยมีภาพตัวอย่าง ให้อู ให้อีกลากเส้นตามภาพที่กำหนดให้

4.1.4 การจำตัวเลข เป็นการประเมินความสามารถในการจำตัวเลข โดยการแปลงเสียงตามครุ เช่น 5 - 8 , 6 - 9 - 2, 3 - 8 - 1 - 4, 5 - 2 - 9 - 6 - 1 - 4 เป็นต้น

4.1.5 การจัดหมวดหมู่ โดยจำแนกรูปทรงทางคณิตศาสตร์ เช่น วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ตามขนาด และสี ซึ่งมี 3 ขนาด คือ เล็ก กลาง ใหญ่ และ 3 สี คือ สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน

4.1.6 การประสานกันของกล้ามเนื้อ การเดิน กระโดด การเดินหน้า ถอยหลัง การเดิน โดยใช้ปลายเท้า เป็นต้น

4.2 แบบสำรวจปัญหาทางการเรียนรู้ เครื่องมือนี้พัฒนาโดย ผดุง อารยะวิญญู

(2544 : 36) ใช้สำหรับเด็กอายุ 6 - 12 ปี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ระดับ เรียงลำดับจากน้อยไปหามาก มี 50 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบไว้ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ เพียงข้อเดียว ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ครูประจำชั้น หรือครูอื่น ที่รู้จักเด็กเป็นอย่างดี ใช้เวลาประมาณ 10 นาที ต่อเด็ก 1 คน ซึ่งประเมินความสามารถของเด็กใน 5 หมวด ดังนี้

4.2.1 ภาษา ได้แก่ คำศัพท์ การฟังคำสั่ง การเล่าเรื่อง การอ่าน การเขียน

4.2.2 คณิตศาสตร์ ได้แก่ การนับ การเข้าใจความหมาย การจำตัวเลข

สัญลักษณ์ การคำนวณ

4.2.3 เวลาและทิศทาง ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา ขนาด ระยะทาง

การจัดลำดับทิศทาง

4.2.4 การเคลื่อนไหว ได้แก่ การเดิน วิ่ง กระโดด การทรงตัวในขณะที่เดิน การใช้นิ้วมือ การเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ (เร็ว - ช้า)

4.2.5 พฤติกรรม ได้แก่ ความร่วมมือกับเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ช่วงความสนใจ สมาธิ การมีใจจดใจจ่อ ความเป็นระเบียบในการแต่งกาย การทำงาน การคบเพื่อนใหม่ การแบ่งปันของให้แก่เพื่อน การมีเพื่อน การยอมรับจากเพื่อน ความรับผิดชอบ โดยทั่วไป การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การส่งงาน

สรุปการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ควรเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับเด็ก คำนึงถึงคุณภาพของเครื่องมือว่าตรวจสอบพฤติกรรมได้ถูกต้องแม่นยำเพียงใด ควรศึกษาคู่มือการใช้ให้เข้าใจและปฏิบัติตามคำชี้แจง

5. วิธีการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 45-49) ระบุว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีหลายประเภทซึ่งเกิดจากปัญหาทางด้านจิตวิทยา หรือเกิดจากความผิดปกติของสมองบางส่วน ดังนั้น การสอนเด็กเหล่านี้จึงต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย โดยพิจารณาจากปัญหาของเด็กแต่ละคน การสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีหลักการสอนไม่สอนเด็กโดยการบรรยายเพียงอย่างเดียว ควรให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้าน ใช้คำสั่งที่สั้น ชัดเจน เข้าใจง่าย และในหนึ่งคำสั่งไม่ควรให้ทำกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม หลักการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 8) แนะนำว่า ให้เด็กเข้าใจจุดมุ่งหมายสำคัญของการอ่าน เช่น อ่านเพื่อเสาะแสวงหาความรู้ หาความเพลิดเพลินทางอารมณ์ หาข้อมูลเพื่อจะสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ควรส่งเสริมให้เด็กเลือกอ่านตามความสนใจของตัวเอง ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ จัดให้เด็กได้อ่านในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นประจำทุกวัน มุ่งเน้นความสำเร็จในการอ่าน และครูให้การเสริมแรงประสานงานกับผู้ปกครอง โดยแจ้งให้ทราบความสำเร็จความก้าวหน้าในการอ่าน และเสนอแนะให้ผู้ปกครอง จัดกิจกรรมการอ่านที่บ้านในลักษณะเดียวกัน จัดหาหนังสือในการอ่านไว้มาก ๆ ครอบคลุมในหลายแขนงวิชา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเลือกอ่านตามความสนใจ วิธีสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เป็นผลของการวิจัยมาแล้วว่าวิธีสอนเหล่านี้เป็นผลดีต่อนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 7 วิธีคือ

5.1 ยุทธวิธีในการเรียน นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ไม่สามารถเรียน

หนังสือได้ดีเนื่องจากไม่มีวิธีเรียนที่มีประสิทธิภาพ ส่วนมากจะสอนเฉพาะเนื้อหา ไม่ได้สอน
 ยุทธวิธีในการเรียนหนังสือ หลักการสำคัญของยุทธวิธี คือ ครูไม่สอนเนื้อหาในหลักสูตร แต่
 ครูจะสอนทักษะในการเรียนหนังสือและทักษะในการทำข้อสอบให้กับเด็ก โดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1.1 ทดสอบความสามารถของเด็กก่อนทำการสอน

5.1.2 อธิบายยุทธวิธีในการเรียน การศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองที่ละขั้นพร้อม
 ทั้งหมด

5.1.3 ครูแสดงยุทธวิธีให้เด็กดูตามขั้นตอน เพื่อให้เด็กสังเกตพฤติกรรมของครู
 ซึ่งช่วยให้เด็กเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ

5.1.4 เมื่อเด็กจำขั้นตอนต่าง ๆ ได้เด็กสามารถบอกขั้นตอนต่างให้ครูฟังได้

5.1.5 เมื่อเด็กทำงานตามที่ครูมอบหมายเป็นงานที่ครูเตรียมไว้แล้วมีทั้งเอกสาร
 และบทเรียนต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นเนื้อหาที่ครูกำหนดขึ้นเอง

5.1.6 ครูให้กำลังใจและแรงเสริมถ้าเด็กทำถูกถ้าหากทำผิดครูบอกวิธี ที่ถูกต้อง

5.1.7 ครูให้เด็กลงมือทำงานตามที่ครูมอบหมาย ตามเนื้อหาที่ปรากฏ ใน
 หลักสูตรในระดับชั้นที่เด็กเรียน

5.1.8 ครูทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก

5.1.9 เด็กนำกลยุทธ์นี้ ไปใช้ในการเรียนวิชาอื่น

5.2 การตรวจสอบตนเอง จุดมุ่งหมายสำคัญในการตรวจสอบตนเองเพื่อให้เด็ก
 ทราบว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่ถูกต้องหรือไม่ หากไม่ถูกต้องจะแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้เพื่อ
 นักเรียนเอาใจใส่ในการทำงาน ให้นักเรียนมีใจจดจ่ออยู่กับสิ่งที่นักเรียนกำลังทำ เป็นการฝึก
 นักเรียนให้มีสมาธิในการเรียนได้ดีขึ้น ขั้นตอนในการปฏิบัติมีดังนี้

5.2.1 ครูอธิบายให้เด็กฟังว่าการไม่ตั้งใจทำงานหมายถึงอะไร เช่น การมองไป
 ทางด้านต่าง การหันไปคุยกับเพื่อน การลุกจากที่นั่ง ครูแสดงท่าทางให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง

5.2.2 ครูอธิบายให้เด็กเข้าใจว่า การตั้งใจทำงานหรือการตั้งใจฟังนั้น ทำ
 อย่างไรบ้าง เช่น ตามองที่หน้ากระดาษของหนังสือที่อ่าน เขียนคำตอบบนกระดาษ

5.2.3 ครูให้เด็กแสดงท่าทางในข้อ 1 และ ข้อ 2

5.2.4 ในขณะที่นักเรียนนั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะครูเปิดเทปที่มีเสียงดังขึ้นเป็น
 สัญญาณทุกช่วงเวลาตามที่ครูกำหนด เช่น ทุก 1 นาที หรือ ทุก 3 นาที ขึ้นอยู่กับพฤติกรรม
 ของเด็ก

5.2.5 เมื่อนักเรียนได้ยินเสียงสัญญาณให้นักเรียนตามตัวเองในใจ ตั้งใจอยู่หรือเปล่าแล้วให้เด็กใส่

5.2.6 หากเด็กไม่ตั้งใจ ให้เด็กแก้ไขตนเองเสียใหม่ให้ถูกต้อง โดยกลับมาทำงานตามที่ครูมอบให้

5.2.7 ครูตรวจสอบว่าเด็กเข้าใจกระบวนการหรือไม่เมื่อเด็กเข้าใจแล้วให้ลงมือปฏิบัติ

5.2.8 ครูให้แรงเสริมแก่เด็กเมื่อเด็กกลับไปทำงานตามเดิม

5.2.9 ขยายเวลาที่เด็กจะได้ยินเสียงสัญญาณ ให้ยาวออกไปอีก เมื่อเด็กมีพฤติกรรมคงที่แล้ว ให้เลิกใช้สัญญาณในที่สุด

สรุปวิธีนี้เหมาะกับนักเรียนระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า ไม่ใช่วิธีสอนเนื้อหา แต่หากเด็กตั้งใจเรียนตั้งใจทำงานแล้ว จะทำให้เด็กเรียนได้ดีขึ้น วิธีนี้นำไปใช้กับเด็กปกติได้

5.3 การผลักดันสอน วิธีนี้นำมาใช้สอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยให้นักเรียนผลัดเปลี่ยนกับครูในการสอน ให้นักเรียนมีโอกาสสอนกันเองบ้าง แต่ครูจะต้องสอนให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง และครูแนะนำนักเรียนว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร หรือให้หัวหน้ากลุ่มสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ครูจะไม่ทำหน้าที่บรรยายเนื้อหา แต่คอยกระตุ้นโดยการสนทนา เพื่อให้ นักเรียนเกิดการอยากรู้ อยากเรียน อยากทำงานให้เสร็จตามที่ได้รับมอบหมาย กระบวนการสอนมีเป้าหมายดังนี้

5.3.1 การพยากรณ์หรือการทำนาย นักเรียนสามารถทำนายหรือพยากรณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นได้บ้างหลังจากทราบข้อมูลจากเรื่องที่ครูให้อ่าน ทั้งนี้ นักเรียนจะต้องเข้าใจเรื่องที่อ่านเป็นพื้นฐานสำคัญเสียก่อน

5.3.2 การตั้งคำถาม เมื่อนักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านแล้ว นักเรียนสามารถตั้งคำถามได้อย่างเหมาะสม ในการตั้งคำถามเพื่อถามสมาชิกในกลุ่มนั้น นักเรียนจะใช้กระบวนการคิดและการแสดงออกทางภาษา

5.3.3 การสรุปใจความสำคัญ นักเรียนจะต้องอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้ เด็กจะเข้าใจเรื่องที่อ่าน ก็ต่อเมื่อเด็กนำข้อมูลสาระในเรื่องมารวมกัน และสรุปใจความสำคัญ เป็นประเด็นเดียวกันได้

5.3.4 การไขข้อข้องใจ ในการอ่านหนังสือเด็กอาจไม่เข้าใจข้อความบางตอนในเรื่องที่อ่าน นักเรียนจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน อาจทำได้โดยการถามเพื่อน

ถามครู นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ส่วนมากจะไม่กล้าถามครู การไขข้อข้องใจจะทำให้
นักเรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่าน

5.4 การสอนตรง เน้นการสอนแบบวิเคราะห์มาให้ใช้มีการบันทึกความก้าวหน้า
ของเด็กอย่างเป็นระบบ มีการนำวิธีการปรับพฤติกรรมเด็กมาใช้ด้วยการสอนตรงมีขั้นตอนดังนี้

5.4.1 ทดสอบนักเรียนก่อนทำการสอน เพื่อให้ทราบระดับความสามารถของ
เด็กว่าเด็กมีทักษะอยู่ในระดับใด การทดสอบเป็นการทดสอบแบบอิงเกณฑ์

5.4.2 สอนนักเรียนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ คือเมื่อทราบระดับ
ความสามารถแล้วครูกำหนดจุดประสงค์ และเนื้อหาวิชาให้พอเหมาะกับความสามารถของ
นักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนต้องน่าสนใจ พอที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ได้

5.4.3 ทดสอบเด็กตามวัตถุประสงค์ตาม ที่ตั้งไว้ ว่านักเรียนบรรลุ
วัตถุประสงค์นั้นหรือไม่ ครูต้องสอนจนกว่านักเรียนจะสอบผ่าน

5.4.4 เมื่อเด็กมีทักษะแล้ว จึงเริ่มสอนทักษะใหม่ในระดับขั้นต่อไปตามลำดับ
และดำเนินการสอนและทดสอบตามลำดับ

5.5 การฝึกทักษะ นักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้มักขาดทักษะที่สำคัญในการ
เรียน อาจเป็นด้านการอ่าน การเขียน การทำเลข เพราะเนื้อหาวิชาเหล่านี้เป็นวิชาทักษะ ซึ่ง
ต้องใช้เวลาในการฝึกบ้างในการตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน นักเรียนอาจใช้ความสามารถ
ในการจำแนกคำ การเข้าใจความหมายของคำ การเข้าใจโครงสร้างของประโยค การตอบ
คำถามจำเป็นต้องใช้ทักษะหลายอย่างจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะเหล่านี้ หลักในการฝึกทักษะ

5.5.1 กำหนดนิยามของแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้

5.5.2 แจกแจงทักษะใหญ่ออกเป็นทักษะย่อยโดยละเอียด นักเรียนจะต้องฝึก
ทักษะในขั้นย่อยๆเหล่านั้นทีละขั้นจนเกิดทักษะ

5.5.3 ให้นักเรียนฝึกทักษะ ที่แจกแจงเป็นทักษะย่อยแล้ว หลาย ๆ ครั้งจนเด็กมี
ความชำนาญเน้นการฝึกซ้ำ ๆ

5.5.4 มีการจัดประเมินผล หรือสังเกตพฤติกรรมเด็กอย่างสม่ำเสมอเพื่อ
ประเมินว่านักเรียนเกิดทักษะ

5.6 การส่งเสริมการเรียนเนื้อหา การส่งเสริมเนื้อหาวิชาเป็นกระบวนการ เพื่อให้
นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดีขึ้น มีเทคนิค 3 วิธี

5.6.1 การแสดงภาพประกอบ นักเรียนส่วนมากเรียนรู้ได้โดยการใช้สายตา ดังนั้นในการสอนครูควรใช้ภาพประกอบ ใช้กราฟแสดงตัวเลขและสถิติ ใช้วิทัศน์หรือการจัดนิทรรศการ

5.6.2 การกำหนดหัวข้อที่จะต้องศึกษา ในการอ่านเรื่องที่ครูกำหนดให้นักเรียนจะอ่านไปเรื่อย ๆ ไม่มีจุดหมายที่ชัดเจน นักเรียนบางคนอาจอ่านไม่เข้าใจ จึงไม่สามารถตอบคำถามที่ขบพบได้ ครูควรกำหนดหัวข้อย่อยให้นักเรียนจดจำ โดยเน้นประเด็นสำคัญ

5.6.3 การบันทึกหัวข้อสำคัญ เป็นการ ให้นักเรียนบันทึกรายละเอียดลงในกระดาษบันทึก แทนการจดจำ เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วจะต้องบันทึกเหตุการณ์ตามหัวข้อที่กำหนด ซึ่งอาจเป็นใจความสำคัญ

5.7 การใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากและนำมาใช้อย่างกว้างขวางในการช่วยเหลือเด็กให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น ส่วนมากเป็นคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการศึกษาพิเศษ ในด้านการพูด การแปลงเสียงพูด การแก้ไขการพูด การเรียนรู้คำศัพท์ การอ่าน การเข้าใจภาษา การสะกดคำ

สรุปสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หากนำคอมพิวเตอร์มาช่วยสอน จะทำให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น เด็กที่มีปัญหาทางการเขียน เขียนคำไม่ได้ หากนักเรียนได้เขียนผ่านคีย์บอร์ด จะช่วยให้นักเรียนเขียนและสะกดคำได้ดีขึ้น ครูจึงควรนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

6. การแก้ไขปัญหของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ สำนักนิเทศและพัฒนา มาตรฐานการศึกษา (2541 : 34) แนะนำว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีปัญหาแตกต่างกันไป วิธีการแก้ไขและการสอนเด็กเหล่านี้มีหลายวิธี ครูผู้สอนต้องใช้ทักษะ การสังเกต การประเมินและหาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

การสร้างเชื่อมั่นให้กับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียน สำนักนิเทศและพัฒนา มาตรฐานการศึกษา (2541 : 10) แนะนำว่า ครูผู้สอนจะต้องสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้เด็ก แนะนำแนวทางในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็ก อาจทำได้ ให้การเสริมแรงทางบวก แก่เด็ก เมื่อประสบผลสำเร็จ ค้นให้พบความสามารถของเด็กและส่งเสริมความสามารถนั้น ให้เด็กฝึกความรับผิดชอบทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน เช่น เปิดโอกาสให้เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้สอนเด็กที่เรียนรู้อ่อนกว่า อย่าเปรียบเทียบเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้กับเด็กอื่น หรือเปรียบเทียบกันระหว่างพี่น้อง บันทึกความสำเร็จของเด็ก เพื่อให้เห็นความก้าวหน้าและ

แนวโน้มของเด็ก ให้โอกาสแก่เด็กได้แสดงความสามารถ เมื่อเด็กทำผิดหรือประสบความสำเร็จ ล้มเหลว อย่าซ้ำเติมให้นำความล้มเหลวมาปรับปรุงและหาทางแก้ไข

จากเนื้อหาที่กล่าวมาสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีกระบวนการที่เป็นระบบในทางที่ช่วยในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขในด้านต่างๆที่ค้นพบว่าเด็กนักเรียนมีปัญหาทางด้านต่าง ๆ ตามที่กล่าวมานั้น โดยอาศัยจากเครื่องมือการคัดแยกนักเรียนที่พบว่ามีปัญหาทั้ง ด้านการพูด ด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการสะกดคำ และการคิดวิเคราะห์ คำนวณทางคณิตศาสตร์ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจในตนเอง ให้กับนักเรียน เห็นความสำคัญของตนเอง ค้นหาความสามารถของตนเอง เพราะทุกคนย่อมมีดีในตนเองนักเรียนเกิดความภูมิใจในผลงานของตนเอง เพราะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จะลงมือปฏิบัติตามคำสั่งได้ บอกได้ อธิบายได้ซึ่งผลงาน 1 ชิ้นของนักเรียนอาจจะประเมินได้หลายวิชา

ปัญหาการเรียนการสอนนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จะศึกษาจากตัวแปร 4 ด้านคือ ด้านนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสื่อ และถึงอำนวยความสะดวกดังต่อไปนี้

1. ปัญหาด้านนักเรียน สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 18) ระบุว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้แบ่งได้หลายประเภท แต่ละประเภทมีพฤติกรรมหลายลักษณะ หากเด็กมีพฤติกรรมต่อไปนี้ปรากฏเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ จะมีแนวโน้มเป็นเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ คือ

1.2 เด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน มีพฤติกรรม หลงบรรทัด อ่านซ้ำคำ อ่านซ้ำ และตะกุกตะกัก จำข้อเท็จจริงพื้นฐานไม่ได้ อ่านคำในตำแหน่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่สามารถบอกลำดับของเรื่องราวได้ สับสนระหว่างอักษรหรือคำที่คล้ายคลึงกัน ไม่สามารถจำประเด็นสำคัญของเรื่องราวได้ อ่านตกหล่น อ่านเพิ่มคำ หากามาแทนที่ อ่านกลับคำ

1.2 เด็กที่มีปัญหาด้านการสะกดคำ มีพฤติกรรม เรียงตัวอักษรในคำผิดสลับตัวอักษรและสลับคำ สะกดข้ามตัวอักษรหลายตัว สร้างการสะกดคำแบบใหม่ มีปัญหาในการเชื่อมโยงเสียงที่ถูกต้องกับตัวอักษร

1.3 เด็กที่มีปัญหาด้านการเขียน มีพฤติกรรม เขียนตัวอักษรกลับ เขียนหนังสือซ้ำมาก เขียนไม่อยู่ในบรรทัด เขียนหนังสือไม่เป็นตัว เขียนตัวอักษรหลายแบบปะปนกันวัน

ระยะตัวอักษรหรือคำไม่ถูกต้อง เขียนตัวอักษรตัวเล็กตัวใหญ่ปะปนกัน เขียนตัวหนังสือแบบที่ปรากฏในกระจกเงา มีปัญหาในการคัดลอกจากกระดานดำหรือหนังสือ เขียนตัวหนังสือตัวอักษรไม่เท่ากันและไม่สม่ำเสมอ จำไม่ได้ว่าจะเขียนตัวหนังสือหรือตัวเลขบางอย่างไว้ เขียนตัวอักษรผิดทิศทาง กลับซ้าย - ขวา หน้า - หลัง บน - ล่าง

1.4 เด็กที่มีปัญหาด้านการคิดคำนวณ มีพฤติกรรม เขียนเลขจากซ้ายไปขวา ทำผิดเพราะสะเพร่าบ่อย ลืมตำแหน่งบนหน้ากระดาษ มีปัญหาในการลากเส้นตัวเลข มีปัญหาในการทำโจทย์ปัญหา มีปัญหาในการอ่านเลขหลายหลัก จำข้อเท็จจริงทางคณิตศาสตร์ไม่ได้ ทำงานไม่สำเร็จใน 1 นาทีที่กำหนดให้ มีปัญหาในการเรียนรู้ข้อเท็จจริงบางเรื่อง สับสนเรื่องข้อมูลแนวตั้งและการเว้นระยะ ไม่เข้าใจความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ มีปัญหาในการเชื่อมโยงจำนวนกับสัญลักษณ์ มีปัญหาในการลอกรูปร่างต่าง ๆ และโจทย์ปัญหาเขียนตัวเลขจากข้างหลังมาข้างหน้า หลังจากเรียนมาหลายปีมีปัญหาในการจำแนกตัวเลขบางตัวเช่น 6 กับ 9 2 กับ 5 หรือ 17 กับ 71

1.5 เด็กที่มีปัญหาด้านความจำ เด็กที่มีปัญหาการเรียนรู้จะไม่รู้ว่าจะจำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างไร ไม่มีวิธีการช่วยให้จำข้อมูลหรือหาความรู้หลักการจำข้อมูล ก็มักจะใช้วิธีการจำที่ไม่เหมาะสม นอกจากจะใช้วิธีการจำผิด ๆ จะมีปัญหาด้านความจำเพราะมีทักษะทางภาษาไม่ดี ทั้งนี้เพราะว่าภาษา ความคิด ความจำ เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน

1.6 เด็กที่มีปัญหาด้านความสนใจ มีพฤติกรรม มีการตัดสินใจที่ขาดการยั้งคิด จับประเด็นสำคัญของเรื่องไม่ถูก ไม่มีสมาธิ ใจลอย ถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมได้ง่าย และทำงานไม่ค่อยสำเร็จ เด็กที่มีปัญหาด้านกลไกกล้ามเนื้อ มีพฤติกรรม การทรงตัว การออกแบบ การใช้กรรไกร การรับรู้ซ้ายและขวา การประสานสัมพันธ์ ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ จังหวะของการเคลื่อนไหว การโยน และการเขย่งก้าวกระโดด การวาดภาพ และการเขียนหนังสือ การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

1.7 เด็กที่มีปัญหาด้านสังคม มีพฤติกรรม หงุดหงิดง่าย มีแรงจูงใจต่ำ มีอาการอยู่ไม่สุข มีปัญหากับพ่อแม่ มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เชื่อมั่นในตนเอง มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีพฤติกรรมแยกตัวจากสังคม รู้สึกหือแค้นหืออายไม่อยาก ไม่สามารถเข้ากลุ่มกับเพื่อน ๆ ได้ ถูกรบกวนจากสภาพแวดล้อมได้ง่าย มีความรู้สึกที่ไม่ดีกับตนเองในการเรียน มีพฤติกรรมไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ต้องการพึ่งพาผู้อื่น ความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย มีความเสี่ยงสูงต่อความวิตกกังวล ว้าวุ่นและซึมเศร้า ขาดการยอมรับหรือมีความขัดแย้งจากพ่อ แม่ ครู และ

เพื่อน ๆ ไม่สามารถอธิบายความรู้สึกใด ๆ ได้ หรือแสดงความรู้สึกมากเกินไปมีความไวต่อความรู้สึกมากหรือน้อยเกินไป ขาดความรู้สึกต่อสิ่งเร้า ขาดการรับรู้ต่อสภาพสังคม

วาเล็คต์ (Valctt. 1970 ; อ้างใน ผดุง อารยะวิญญู. 2533 : 120) ได้สรุปหลักการเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ความสามารถเบื้องต้นในการเรียนรู้ของเด็ก หลักการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาความสามารถเบื้องต้นได้สรุปหลักการว่าพัฒนาการของเด็ก 6 ขั้นเป็นการพัฒนาที่จะไปสู่การเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ พลิกตัวได้ เช่นพลิกตัวจากนอนหงายเป็นนอนคว่ำ นั่งได้โดยลำตัวตรง คลานได้ เดินได้ วิ่งได้ ขว้างปาสิ่งของได้ กระโดดได้ โดยที่เท้าแตะพื้นพร้อมกันทั้งสองข้างกระโดดเท้าเดียวได้ หรือกระโดดสลับเท้า เดินเป็นจังหวะตามเสียงดนตรีได้ บอกชื่อตนเองได้ บอกชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ มีกล้ามเนื้อที่แข็งแรง สามารถยกแขนขึ้นเหนือศีรษะได้ ยกเท้าขึ้นสูงได้

ขั้นที่ 2 การทำงานประสานกันระหว่างกล้ามเนื้อกับการรับรู้ รักษาสมดุลได้ เช่นเดิน หรือ วิ่ง โดยไม่ชว่นเซหรือหกล้มบ่อย ๆ เปรียบเทียบขนาดของส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ เคลื่อนไหวคล่องแคล่ว เช่น สามารถกระโดดตามวงกลมหลายวง ที่ขีดเรียงกันไว้บนพื้น มีความสามารถในการจำแนกสิ่งของโดยสังเกตจากพื้นผิว รู้จักความแตกต่างระหว่างซ้ายกับขวามีการทำงานประสานกันดีระหว่างสายตากับมือสายตากับเท้า มีความเข้าใจเกี่ยวกับเวลา

ขั้นที่ 3 ทักษะในการรับรู้ สามารถได้ยินเสียง สามารถฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง สามารถเลียนเสียงพูดได้ สามารถฟังและจำสิ่งที่ได้ยินได้ สามารถฟังและจำลำดับสิ่งที่ได้ยินได้ สามารถมองเห็น สามารถมองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ สามารถจำแนกสิ่งของโดยใช้สายตา สามารถจำแนกภาพจากพื้นได้ สามารถจำสิ่งที่มองเห็นได้ สามารถขีดเขียนได้ สามารถประสานสายตากับการทำงานของกล้ามเนื้อมือได้ สามารถเรียงไม้บล็อกได้ สามารถใช้การรับรู้หลายด้านรวมกันได้

ขั้นที่ 4 พัฒนาการทางภาษา มีความสามารถในการจำคำศัพท์ได้ รู้ความหมายของคำ สามารถเปล่งเสียงได้ ทั้งพยัญชนะต้น ตัวสะกด และพยัญชนะควบกล้ำ สามารถจำแนกเสียงพูดได้ สามารถอ่านหนังสือได้และเข้าใจสิ่งที่อ่าน สามารถเขียนประโยคได้ สามารถสะกดคำได้ทั้งด้วยปากเปล่าและด้วยการเขียน

ขั้นที่ 5 ทักษะด้านความคิดรวบยอด สามารถนับเลขได้ สามารถ บวก ลบ คูณ และหารได้ สามารถทำเลขโจทย์ปัญหาได้ มีความรู้รอบตัว สามารถจัดหมวดหมู่สิ่งต่าง ๆ ได้สามารถให้เหตุผลง่าย ๆ ได้

ขั้นที่ 6 ทักษะทางสังคม มีเพื่อนเล่น รู้จักภาคการณ มีความรับผิดชอบ

2. ปัญหาด้านการเรียนการสอน รายงานกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาการศึกษาพิเศษ สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2543 : 52-54) กล่าวถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนเรียนร่วมมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 ครูผู้สอน พบปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

2.1.1 ครูยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากยังขาดความรู้ ทักษะในเรื่องของเทคนิควิธีการ การวัดการประเมินผล การเลื่อนชั้น และขาดประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังมีภาระงานมากทั้งการเป็นครูประจำชั้น ประจำวิชา งานโครงการต่าง ๆ ไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลเด็กซึ่งมีหลายประเภท ทำให้ไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เท่าที่ควร

2.1.2 ครูมีความเครียดสูง เนื่องจากถูกผลัดภาระให้รับผิดชอบเด็กเพียงลำพังและไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดความร่วมมือจาก ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเดียวกัน

2.1.3 ครูผู้สอนยังได้รับการพัฒนาไม่ทั่วถึง และต่อเนื่อง ไม่รู้ว่าต้องทำอะไรเมื่อต้องดูแลรับผิดชอบเด็กในชั้นเรียนร่วม รวมทั้งไม่ได้รับการนิเทศอย่างเพียงพอ

2.2 ผู้บริหาร มีปัญหาดังต่อไปนี้

2.2.1 ผู้บริหารบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญ และไม่ให้การสนับสนุน

2.2.2 ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารจัดการเรียนร่วม ไม่สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอนได้

2.3 ผู้ปกครอง แบ่งได้ดังนี้

2.3.1 ผู้ปกครองนักเรียนปกติ กล่าวว่าครูจะไม่มีเวลาให้ลูก เพราะต้องดูแลเด็กพิการ เด็กอาจจะเบื่อทำให้การเรียนเสีย หรือเด็กอาจเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องจากเด็กพิการ

2.3.2 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ กล่าวว่าครูจะไม่สามารถสอนลูกได้ ไม่มีสื่ออุปกรณ์ ซึ่งสร้างความลำบากให้แก่ครูผู้สอนลูกจะเรียนไม่ทันเพื่อน เป็นที่ล้อเลียนจากเพื่อน และอาจถูกรังแกได้รับอันตราย บางส่วนยังขาดความรู้ขาดการดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างถูกต้อง และบางส่วนไม่ส่งเด็กเข้าเรียน

2.4 การบริหารจัดการหลักสูตร ครูไม่ได้ปรับหลักสูตรที่เหมาะสมกับความบกพร่องของนักเรียนแบ่งออกเป็น

2.4.1 การปรับหลักสูตรทั่วไป คือ ปรับหลักสูตรนักเรียนทั่วไปมาใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2.4.2 การปรับหลักสูตรเฉพาะ คือ หลักสูตรที่เป็นแนวทางทางการศึกษา ตั้งแต่อนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (หลักสูตรสำหรับหรือหลักสูตรคู่ขนาน) ซึ่งถือเป็นหลักสูตรเฉพาะบุคคล โดยพิจารณาจากระดับความบกพร่องจากแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน โดยการจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนทั่วไปให้มีลักษณะคู่ขนานไปกับระดับชั้นเรียนที่เพื่อนนักเรียนทั่วไปเรียนอยู่

2.4.3 การจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมสอนทักษะเฉพาะที่จำเป็นให้แก่เด็กที่มีความบกพร่อง เช่น ทักษะการดำรงชีวิต ได้แก่ การรับประทานอาหาร การดูแลบ้าน การทำความสะอาดร่างกาย การไปซื้อของ การใช้โทรศัพท์สาธารณะ และอื่น ๆ

2.5 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan) เป็นปัญหาจากครูที่ได้จัดทำให้สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครองซึ่งครูต้องจัดทำแผนการจัดการศึกษาที่จัดขึ้นเฉพาะบุคคลเป็นลายลักษณ์อักษร โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ครู นักจิตวิทยาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนและเด็กต้องให้ความร่วมมือส่วนประกอบของโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลมีดังนี้

2.5.1 กำหนดระดับความสามารถของการศึกษาของเด็กในสภาพปัจจุบัน ทักษะด้านต่าง ๆ อารมณ์ สติปัญญา สังคม ปรับปรุงจุดเด่น

2.5.2 กำหนดจุดมุ่งหมายประจำปี ระยะเวลา 1 ปี ระยะสั้น 2-3 เดือน 2 สัปดาห์

2.5.3 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.5.4 กำหนดการบริการที่จะจัดให้เด็ก

2.5.5 จำนวนครั้งในการบริการ

2.5.6 ระบุวันที่เริ่มรับบริการและช่วงเวลาที่จะมารับบริการของเด็กแต่ละคน

2.5.7 กำหนดวิธีการประเมินผล

สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่จะช่วยให้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนลดน้อยลงการเรียนร่วมประสบผลสำเร็จครูต้องทำงานประสานกันและร่วมมือกันอย่างดีระหว่างครูการศึกษาพิเศษกับครูปกติ หากครูที่สอนนักเรียนปกติมีปัญหาในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทางโรงเรียนต้องหาทางแก้ไข ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา ควรมีความตั้งใจในการสอน

ควรมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นได้ รวมทั้งขนาดของห้องเรียนควรยืดหยุ่นตามจำนวน และความต้องการของเด็ก ควรระลึกว่าการพัฒนาการของเด็กใน ด้านอารมณ์ สังคมของเด็กมีความสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การเรียนร่วมควรได้รับการ สนับสนุนจากผู้บริหาร มีการประเมินการเรียนสม่ำเสมอ ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

3. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541:57-58) กล่าวถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่ถูกต้องย่อมมีผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และสนับสนุนในการทำงานร่วมกัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญแบ่งเป็น 3 ด้านดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมทางสังคม ไม่ยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้เป็นสมาชิกของห้องเรียนเหมือนกับนักเรียนอื่น ๆ

3.2 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ อุปสรรคในการปรับแสง การย้ายที่นั่ง การจัดมุมสำคัญในห้องเรียน ไม่เหมาะสมกับลักษณะและประเภทความต้องการพิเศษของนักเรียน

3.3 สภาพแวดล้อมทางวิชาการ การปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้และทักษะที่จำเป็น ไม่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

ผลจากการวิจัยของสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา เรื่องการทบทวนประสบการณ์ในการทำงานและ จากข้อคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

- 1) ห้องเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนจำนวนมาก
- 2) เจตคติที่ไม่ดีต่อคนพิการ
- 3) ขาดการสนับสนุนช่วยเหลือที่ต่อเนื่อง
- 4) ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 5) การทดสอบในระบบการศึกษา
- 6) การประเมินผลของนักเรียน โดยรูปแบบทางการแพทย์
- 7) วิธีสอนของครูยังไม่เปลี่ยนแปลง
- 8) ขาดแคลนอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ความต้องการพิเศษ

- 9) ขาดแคลนงบประมาณ

10) ขาดการพัฒนาบุคลากรเพื่อการเรียนร่วม

11) ขาดนโยบายที่ชัดเจนในระดับชาติ

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาการของเด็กในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพราะเป็นการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมที่สัมผัสได้ ย่อมเกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน พันธกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดระดับสติปัญญาของเด็ก ในการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้พัฒนาการของเด็กได้เหมาะสมกับวัยและเกิดการเรียนรู้ ส่งผลให้การเรียนการสอนตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. ปัญหาด้านสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2543 : 54-55) กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรค ด้านการให้บริการสื่อวัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนแก่โรงเรียนเรียนร่วม เป็นสิ่งจำเป็นต้องมี สื่อการเรียน บางอย่างไม่มีจำหน่ายในท้องตลาดทั่วไป มีการนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ภายอุปกรณ์ บางอย่าง เครื่องพิมพ์อักษรตัวนูน เครื่องเปลี่ยนอักษรตัวนูน เครื่องช่วยฟัง สื่อและอุปกรณ์ ต่างๆ เหล่านี้ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรเป็นธุระจัดหาให้ การจัดซื้อหาต้องใช้เวลานาน การเตรียมการบริการจึงต้องมาจากการสำรวจเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น สื่อบางชิ้นอาจจะให้โรงเรียน ยืมเรียนเพราะเป็นสื่อที่คงทนถาวร เช่น เครื่องพิมพ์เบรลล์ เมื่อเด็กเรียนจบหลักสูตร สื่อ เหล่านี้ จะถูกเรียกใช้ไปยัง โรงเรียนอื่นที่เปิดใหม่หรือต้องการใช้

ขาดการบำรุงรักษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือที่ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้เหมาะสมเกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว เช่น หนังสือเสียง เช่น เทป หนังสือเสียง วีซีดีนิทานเสริมทักษะ หนังสือมัลติมีเดีย เครื่องคำนวณที่แสดงผลเป็นอักษรตัว ใหญ่หรือเสียง นาฬิกาบอกเวลา อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น กระดานสื่อสาร บัตร ภาพ บัตรคำ สื่อการเรียนการสอนชนิดพิเศษ เช่น สีเทียนแท่งใหญ่ วัสดุทัศนศึกษา ชุดส่งเสริมพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้าน ภาษาและการสื่อสาร ชุดสื่อส่งเสริมทักษะทางการเรียนรู้ ชุดสื่อส่งเสริมทักษะทางด้าน ลักษณะนิสัย

ปัญหาสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พบมีดังนี้

- 4.1 ไม่จัดทำทะเบียนคุมสื่อและการให้บริการ
- 4.2 ไม่มีคณะกรรมการจากผู้ปกครอง และชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหาร งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นๆ
- 4.3 ไม่บำรุงรักษาวัสดุอุปกรณ์การศึกษาพิเศษ

4.4 สนามเด็กเล่นไม่เพียงพอที่จะส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต

4.5 งบประมาณไม่เพียงพอ

4.6 สื่อบางชนิดต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ

ดังนั้นสรุปได้ว่า สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวก มีความจำเป็นในการนำมาเป็นองค์ประกอบการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูนักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อและเก็บรักษาสื่ออุปกรณ์บางอย่างจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ยังต้องใช้สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้มากขึ้น เพราะจะช่วยให้เด็กเข้าใจในเรื่องที่ครูสอนได้ง่ายยิ่งขึ้น

การเรียนรู้ร่วม

การเรียนรู้ร่วม ได้นำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในการศึกษาคือ ความหมายของการเรียนรู้ร่วม รูปแบบของการเรียนรู้ร่วม การจัดเตรียมเพื่อการเรียนรู้ร่วม ดังรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายการเรียนรู้ร่วม มีผู้ให้ความหมายดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 221) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมเป็นวิถีจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่งเมื่อก่อนเด็กที่มีความต้องการพิเศษถูกเรียกว่าเป็นเด็กพิการในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กประเภทนี้ จัดเป็นกลุ่มตามสภาพความพิการของเด็ก เช่น เด็กตาบอด เด็กหูหนวก เด็กปัญญาอ่อน เป็นต้น และจัดตั้งโรงเรียนพิเศษสำหรับแต่ละประเภท โดยเฉพาะ ต่อมาการจัดการศึกษาในลักษณะนี้ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงมีวิถีจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการเสียใหม่ เด็กพิการได้รับการเรียกชื่อใหม่ว่าเป็น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กเหล่านี้ได้รับการจัดเข้าเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติ การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนเดียวกันกับเด็กปกติเรียกว่า การเรียนรู้ร่วม

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 15) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ร่วมไว้ว่า หมายถึง การรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ โดยมีความหมายตรงศัพท์ภาษาอังกฤษ 3 ความหมาย ซึ่งมีความหมายคล้ายกัน คือ การเรียนรู้ร่วมในชั้นเรียน (Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติเต็มเวลา โดยไม่มีบริการเพิ่มเติมพิเศษ

การเรียนรู้ร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติบางวิชาและรวมถึงการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

การเรียนรู้ร่วม Inclusion หรือ Inclusive Education หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติโดยวิธีการรับเข้าเรียนร่วมกันตั้งแต่เริ่มเข้ารับการศึกษา โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าเด็กในห้องเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อถึงอายุเข้าเรียนก็ควรได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นเช่นกัน

เบญจา ชลธารันนท์ (2532 :12) ได้กล่าวถึงความหมายเรียนร่วมไว้ว่า เป็นการรวมเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติมีการร่วมกิจกรรม และใช้เวลาว่างช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันจะเป็นการเรียนเต็มเวลา และเรียนร่วมบางเวลาโดยเข้าเรียนในห้องปกติและจัดเป็นชั้นพิเศษให้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วาริ ธีระจิตร (2537 :11) ได้ให้ความหมายของการเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมหมายถึง การรวมเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้กับเด็กปกติในด้านเวลา ด้านการเรียนการสอน ด้านสังคม ภายใต้พื้นฐานการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แล้วคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลรวมทั้งการปรับตัวทางสังคม เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์ตรงและสามารถพัฒนาตนเองไปได้มากที่สุด

ศรียา นิยมธรรม (2541 : 36) ได้ให้ความหมายของเรียนร่วมไว้ว่า การเรียนร่วมหมายถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนรู้เจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อมของการได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมเหล่านั้นเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการต่างๆ ทุกด้าน เช่น ร่างกาย สังคม ภาษาและสติปัญญา ทั้งยังหมายถึง การจัดโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลตามความต้องการ และความสามารถของเด็กโดยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กอย่างเหมาะสมเพื่อให้เด็กทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

สุกัญญา ข้าเพชร (2538 : 9) กล่าวว่า การเรียนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเจริญเติบโตเต็มที่ตามความสามารถของเขาในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเด็กปกติ ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมนอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม

สรุป การเรียนร่วมหมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้เรียนร่วมกันและจัดกิจกรรมร่วมกันเพื่อเสริมสร้าง และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กได้พัฒนาตามศักยภาพของแต่ละคน โดยครูต้องคอยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล

2. รูปแบบของการเรียนร่วม สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 16-17) ระบุว่า รูปแบบของการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ อาจทำได้หลายลักษณะ ซึ่งนิยมจัดรูปแบบของเรียนร่วมใน 5 ลักษณะ ดังนี้

ลักษณะที่ 1 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนถึงระดับที่ช่วยตัวเองได้แล้ว และได้รับการพิจารณาว่ามีความพร้อมทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีหรือค่อนข้างดี ตลอดจนมีวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคมดีพอในทุก ๆ กลุ่มวิชา ให้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนเด็กปกติทุกประการ ซึ่งถ้าเด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและการเรียนเหมือนกับเด็กปกติโดยไม่เป็นปัญหาแล้ว อาจไม่ต้องกลับมาเรียนในชั้นเรียนพิเศษอีก

ลักษณะที่ 2 การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติ และมีบริการให้คำแนะนำปรึกษา เป็นการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลากลับคลึงกับลักษณะที่ 1 แต่จะมีครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ครูเว็ชสอนตามโรงเรียนหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง โดยครูประเภทนี้ไม่ได้เป็นผู้ที่ทำการสอนโดยตรง แต่จะเป็นผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ให้เข้าใจถึงความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมอยู่ในชั้นเรียน ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก การจัดสภาพแวดล้อม และช่วยประเมินผลการพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

ลักษณะที่ 3 การเรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดการครูการศึกษาพิเศษประจำอยู่ที่ห้องเสริมวิชาการ โดยกำหนดตารางการเรียนให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษบางเวลาและบางวิชา ตามความมากน้อยของความต้องการพิเศษหรือความจำเป็นของเด็ก และสอนในเนื้อหาที่เด็กมีปัญหาหรือไม่ได้รับการสอนในชั้นเรียนปกติ การสอนอาจกระทำเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ นอกจากนี้ครูเสริมวิชาการยังทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้นหรือประจำวิชาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย

ลักษณะที่ 4 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในห้องเรียนเดียวกันโดยกลุ่มงานกับห้องเรียนปกติและจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูการศึกษาพิเศษประจำชั้น และสอนเองเกือบทุกวิชา ยกเว้นวิชาที่เด็กสามารถไปเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ การงานพื้นฐานอาชีพ

จริยศึกษา หรือกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ ของโรงเรียน

ลักษณะที่ 5 การจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องค่อนข้างมากในประเภทเดียวกัน โดยจัดเป็นกลุ่มขนาดเล็ก ไม่น้อยกว่า 5 คน เรียนในชั้นเรียนพิเศษร่วมกันตลอดเวลา มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอนเอง ทุกวิชาแต่อยู่ใน โรงเรียนปกติและมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับทาง โรงเรียนบ้างบางโอกาสได้แก่ การเข้าแถวเคารพธงชาติสวดมนต์ไหว้พระ ประชุมประจำสัปดาห์ รับประทานอาหารกลางวัน ร่วมกันกับเด็กปกติ เขียวกีฬา และร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ตลอดจนร่วมพิธีการกับ โรงเรียนด้วยการจัดการเรียนร่วม มีข้อดีต่าง ๆ กัน จะจัดแบบใดขึ้นอยู่กับพิจารณาอย่าง รอบคอบของ หลาย ๆ ฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง ตัวเด็ก ผู้บริหาร ครู แพทย์ หรือผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

3. การจัดเตรียมเพื่อการเรียนร่วม สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541 : 4) ระบุว่า การจัดเตรียมอาคารสถานที่ที่จะต้องเลือกและ จัดเตรียมให้เหมาะสมกับสภาพความ บกพร่องของเด็กแต่ละประเภท ซึ่งควรจะดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 การจัดเตรียมอาคารสถานที่ อาคารเรียนสำหรับชั้นเรียนร่วม การเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ จึงใช้ชั้นเรียนปกติได้ กรณีเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์หรือเก้าอี้ ล้อเลื่อน ต้องจัดชั้นเรียนไว้ชั้นล่างของอาคาร มีห้องน้ำห้องส้วมเฉพาะ และมีทางลาดขึ้น - ลง

3.1.1 ห้องบริการพิเศษ เช่น ห้องแก้ไขการพูด ห้องกายภาพบำบัด และห้อง กิจกรรมบำบัด

3.1.2 ห้องเสริมวิชาการ เป็นห้องขนาดเท่ากับห้องเรียน หรือมีขนาดเล็กและ ขนาดใหญ่กว่าห้องเรียนได้ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่ จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.1.3 ห้องน้ำห้องส้วม ควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย ซึ่งต้องใช้กายอุปกรณ์หรือเก้าอี้ล้อเลื่อนอย่างน้อย 1 ห้องในอาคาร

3.1.4 ทางลาดขึ้น ลง สำหรับเด็กที่ใช้เก้าอี้ล้อเลื่อนหรือไม้ค้ำยัน และควรมี ราวจับอย่างน้อยหนึ่งข้าง

3.2 การจัดเตรียมบุคลากร

3.2.1 ผู้บริหาร ต้องมีเจตคติที่ดี มีหลักในการบริหารการจัดการเรียนร่วม ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน จัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม

ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน

3.2.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ / ครูประจำวิชา ควรจะได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่องเรียนรู้ร่วมในชั้นของตน ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในห้องเรียน

3.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือ ได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และมีความต้องการพัฒนาตนเอง มีความตั้งใจในการสอน

3.2.4 ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

3.2.5 การจัดเตรียมนักเรียน เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะจัดเข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมมีอยู่ เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมหรือได้พัฒนาความสามารถมาแล้ว เช่น การพูดสำหรับเด็กหูตึง การฝึกอ่านและเขียนตัวอักษรเบรลล์ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เด็กที่เข้ามาเรียนตามการศึกษาภาคบังคับ โดยผู้ปกครองไม่รู้ว่าเด็กของตนบกพร่องทางสติปัญญา และมีปัญหาทางการเรียนรู้เด็ก ที่ได้รับการส่งต่อมาจากหน่วยงานอื่น เช่น แพทย์มูลนิธิ

3.2.6 สำหรับนักเรียนปกติ ต้องให้ความรู้และแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมกับ เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วม มีความเข้าใจและวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้อง มีเจตคติที่ดียอมรับและมองเห็นคุณค่าความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดเตรียมผู้ปกครอง ควรทำการปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน มีการ นัดหมายและพบปะเป็นระยะ สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกิจกรรมในรูปแบบของอาสาสมัคร สนับสนุนผู้ปกครองให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครอง และ ครู

3.3 การจัดเตรียมแผนการสอนและโครงการสอน เด็กที่ส่งเข้าเรียนหลักสูตร เช่นเดียวกับเด็กปกติแต่เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จึงจำเป็นต้องตัดสิ่งที่ไม่สามารถเรียนได้ออกและเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป ฉะนั้นการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กได้เรียนตามความสามารถและได้รับการพิเศษตามความเหมาะสม การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล จะต้องแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ

การวัดผลจะต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทำไว้ก่อนเปิดภาคเรียนแรก ในกรณีที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และเรียนเนื้อหาครบถ้วนเช่นเดียวกับเด็กปกติโดยไม่มีการยกเว้น การวัดและประเมินผลให้ใช้ตามเกณฑ์เด็กปกติ ในกรณีที่ได้รับการยกเว้น จุดประสงค์การเรียนรู้บางจุดประสงค์และยกเว้นเนื้อหาบางเนื้อหา การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กแต่ละคน จะต้องปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สรุปการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนปกติกับ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ซึ่งมีจำนวนมากในโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนควรมีรูปแบบการจัดการการเรียนรู้ให้ชัดเจน ผลการจัดการเรียนการสอนซึ่งหมายถึงต้องจัดเตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีการจัดการเรียนร่วม ความพร้อมในด้านบุคลากร จัดเตรียมแผนการสอนและโครงการสอน สภาพแวดล้อมอาคารสถานที่ ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าโรงเรียนมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวจะทำให้การจัดการเรียนร่วม ระหว่างนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ และนักเรียนปกติประสบความสำเร็จในโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ มีดังนี้

ฐานิยา บุญเกียรติ (2538 : 58) ได้ศึกษาสถานภาพ และปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตามความเห็นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์รวม 7 ด้านคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. สถานภาพการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ มีสภาพการปฏิบัติปานกลาง

2. สถานภาพการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติตามความเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา โดยส่วนรวมมีสภาพปัญหาน้อย

รัตนา แพงจันทร์ (2541 : 59) ได้ศึกษาเรื่องความสามารถในการเขียนคำของเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ จากการสอนเขียนแบบบูรณาการ กับเกม จากการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้สอนเขียนแบบบูรณาการกับเกม มีความสามารถเขียนคำก่อน และหลังการทดลองแตกต่างกัน โดยหลังจากการทดลองเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความสามารถเขียนคำสูงกว่าก่อนการทดลองและอยู่ในระดับดี

สหภัทร์ เจริญยศ (2540 : 107) ได้ศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและ ผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม ในโรงเรียนโศคยกับ โรงเรียนราชวินิตผลการวิจัย พบว่า ครูมีปัญหาในระดับมากในเรื่องปัญหาโดยทั่ว ๆ ไป ครูมีความต้องการในระดับมากคือ ในด้านบุคลากร ด้านการเรียนการสอน ด้านเครื่องมือและอาคารสถานที่ และด้านหลักสูตร

นิลบล ทูรานุกภาพ (2540 : 64-65) ได้ศึกษาการประเมินโครงการการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการเรียนร่วมกับเด็กปกติของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ จากการศึกษาพบว่า การประเมินประสิทธิภาพของโครงการในด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการ ได้ ยินเรียนร่วมกับเด็กปกติสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และลักษณะนิสัยของ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และนักเรียนปกติที่เรียนร่วมในชั้นเดียวกันสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่องแสง สารบัญญัติ (2543 : 70) ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. ครูโดยส่วนร่วม และจำแนกตามสถานภาพการอบรม และขนาดของ โรงเรียนมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้านคือ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการประสานงาน ส่วนอีก 2 ด้าน คือด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ยกเว้นครูในโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้านคือ คืออาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ และด้านการประสานงาน และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือ การบริหารและด้านการจัดการเรียนการสอน

2. ครูที่สอนในโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยภาพรวมและเป็นรายด้านที่ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีสถานภาพการอบรมการจัดการศึกษาพิเศษต่างกัน มีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยภาพรวม และเป็นรายค่านไม่แตกต่างกัน แต่ครูที่ไม่ผ่านการอบรมการจัดการศึกษาพิเศษมีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน มากกว่าครูที่ผ่านการอบรม อย่างมีนัยทางสถิติ ที่ระดับ .01 และไม่มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างขนาดโรงเรียนและสถานภาพการอบรมต่อการมีปัญหาการจัดการศึกษาพิเศษโดยภาพรวมและเป็นรายค่าน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วพบว่า การจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ ต้องจัดบริบทของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ที่มีเป็นจำนวนมากในโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนต้องเตรียมความพร้อมด้านต่างๆเพื่อตอบสนองความต้องการและความสามารถของเด็กแต่ละคน

2. งานวิจัยต่างประเทศ มีดังนี้

ซิค (Schicke. 1996 : 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนพิเศษกับห้องเรียนปกติของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ กับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม โดยใช้โปรแกรม CISSAR กับนักเรียนในห้องเรียนร่วมและห้องเรียนพิเศษ จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางบวกได้ดีกว่าเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

ฮีดคีน (Hedeem. 1995 : 23) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการเรียนการสอนกับการสนับสนุนในชั้นเรียนร่วม จากการศึกษาพบว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมในโรงเรียนปกติที่ได้รับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสม และให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น และสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันได้

ทโจครอวาร์โรโก (Tjokrowarogo.1989 : 15) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะความต้องการจำเป็นและปัญหาของโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษาในจาการ์ต้าและจอร์การ์ต้าในเกาะชวา และความเป็นไปได้ในการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาสัมภาษณ์ของครูผู้สอน อาจารย์ใหญ่ ผู้นิเทศการศึกษาพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่าการจัดอบรมครูประจำการเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการ ควรจัดให้ทันก่อนการดำเนินโครงการ และระหว่างดำเนินการเรียนร่วม การจัดอบรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติของครูคือ ผ่านการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษาพิเศษในผ่าน

การประชุมบุคลากรทางโรงเรียนผ่านการทำงานร่วมกันในโรงเรียน ผ่านการทำงานร่วมกัน
ระหว่างครูปกติและผู้นิเทศการศึกษาพิเศษ

จากงานวิจัยต่างประเทศที่กล่าวมา โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัด
การเรียนร่วมครูทุกคนในโรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหา
ทางการเรียนรู้เป็นอย่างดีเพราะครูผู้สอนเป็นบุคลากร ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการ
สนับสนุนการเรียนการสอน เป็นผู้คอยดูแลกำกับ ติดตามปัจจัยที่สำคัญครูผู้สอนจะต้องมีใจรัก
เด็ก ไม่รังเกียจเด็ก รับสภาพเด็กได้จึงจะเกิดผลสำเร็จในการเรียนการสอนของเด็กที่มีปัญหา
ทางการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY